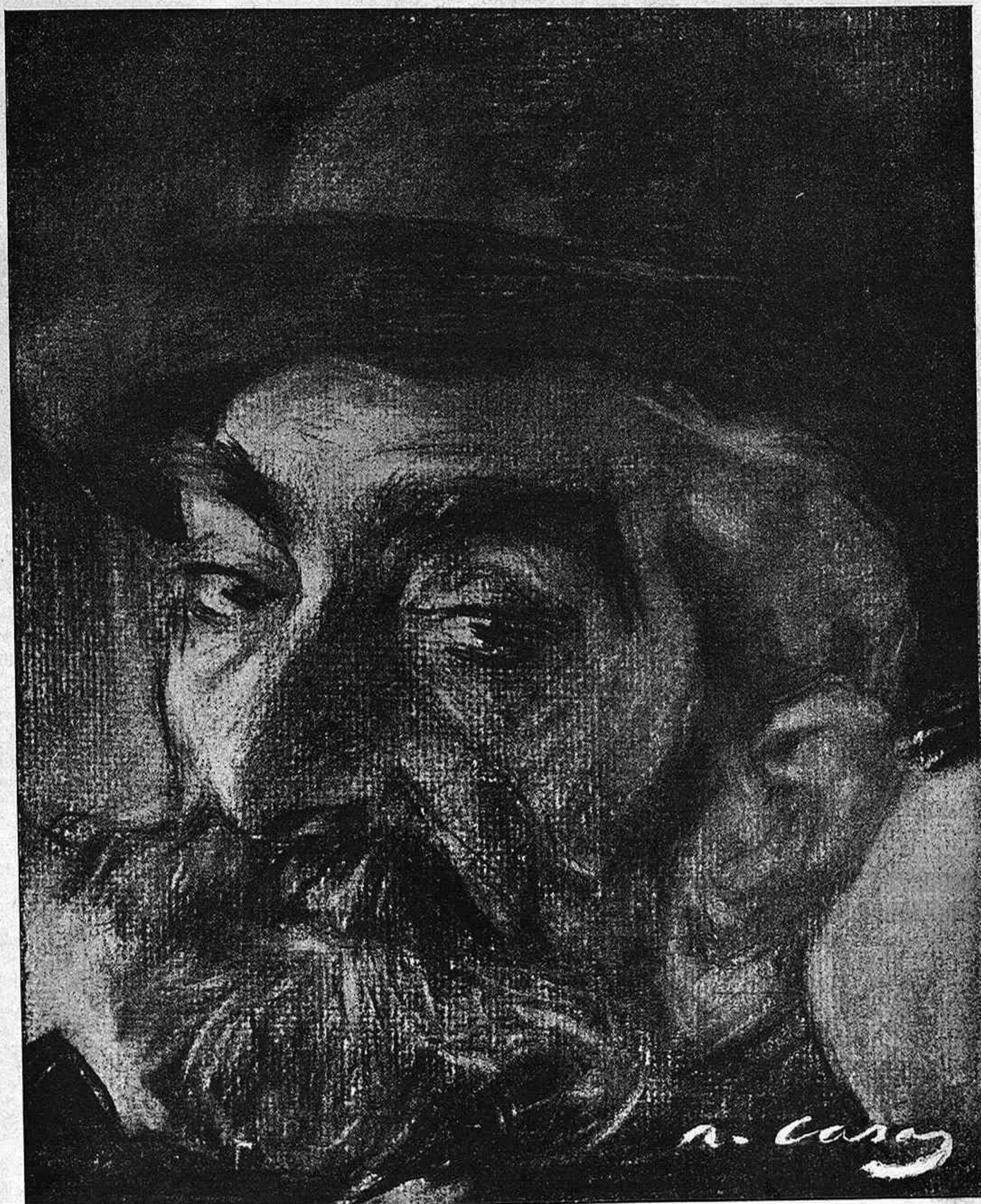
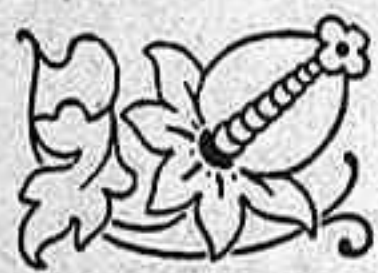

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Joseph Lluís Pellicer

(Dibuix de R. Casas)

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

L' ESQUELLA DE LA TORRATXA

A

Joseph Lluís Pellicer

Un altre dels nostres, que acaba de caure en la ruda batalla de la vida.

En la casa López Bernagosi feu sas primeras armas de dibuixant, quan era encare un noy y revelava ja llavoras sa potencia artística. A ella permanesqué sempre fidel; per ella demostrá sempre un afecte inagotable.

No 'ns olvidá may, ni en aquells días gloriosos, en que allunyat de Catalunya, y arrostrant las fatigas y 'ls perills de la guerra, lograva fer-se un nom universalment respectat ab sos croquis y dibuixos. Menos encare havia de olvidarnos quan determiná fixarse de nou á Barcelona, pera crear sa idolatrada familia, qu' era 'l centre de totas las afeccions del seu cor.

Pero á més de la familia de la llar, mantenia sempre 'l calor del afecte envers un' altra familia, de la qual formavam part nosaltres. Era aquesta la familia intelectual: la de las ideas, la del art, la de las lletres. En ella ocupava per dret de la inteligencia y per lley del afecte un dels primers llochs, que avuy ¡ay! mirém buyt, y sense possibilitat de reemplaçar-lo.

Ab en Joseph Lluís Pellicer hem perdut mes que un company; hem perdut un verdader germá.

Per aixó 'l nostre dol es tant inmens, que 'ns faltan paraulas per expressarlo tal com el sentim.

A sa digna y desconsolada esposa, á sas idolatradas fillas, á son germá D. Joseph, á sos nebots, envihém el tribut de las nostras llágrimas, ab el desitj de barrejarlas ab las sevas.

LA REDACCIÓ

CRÓNICA

JOSEPH LLUÍS PELLICER

Amich y company de sempre, conequí á n' en Pellicer al any 68, quan tot just estallada la revolució tornava ell de Roma, ahont havia anat á fer sos estudis de pintor, plé el cap y el cor de ideas y sentiments revolucionaris.

Sa figura farrenya traduhía admirablement els impulsos juvenívols de un carácter franch, obert, enérgich.

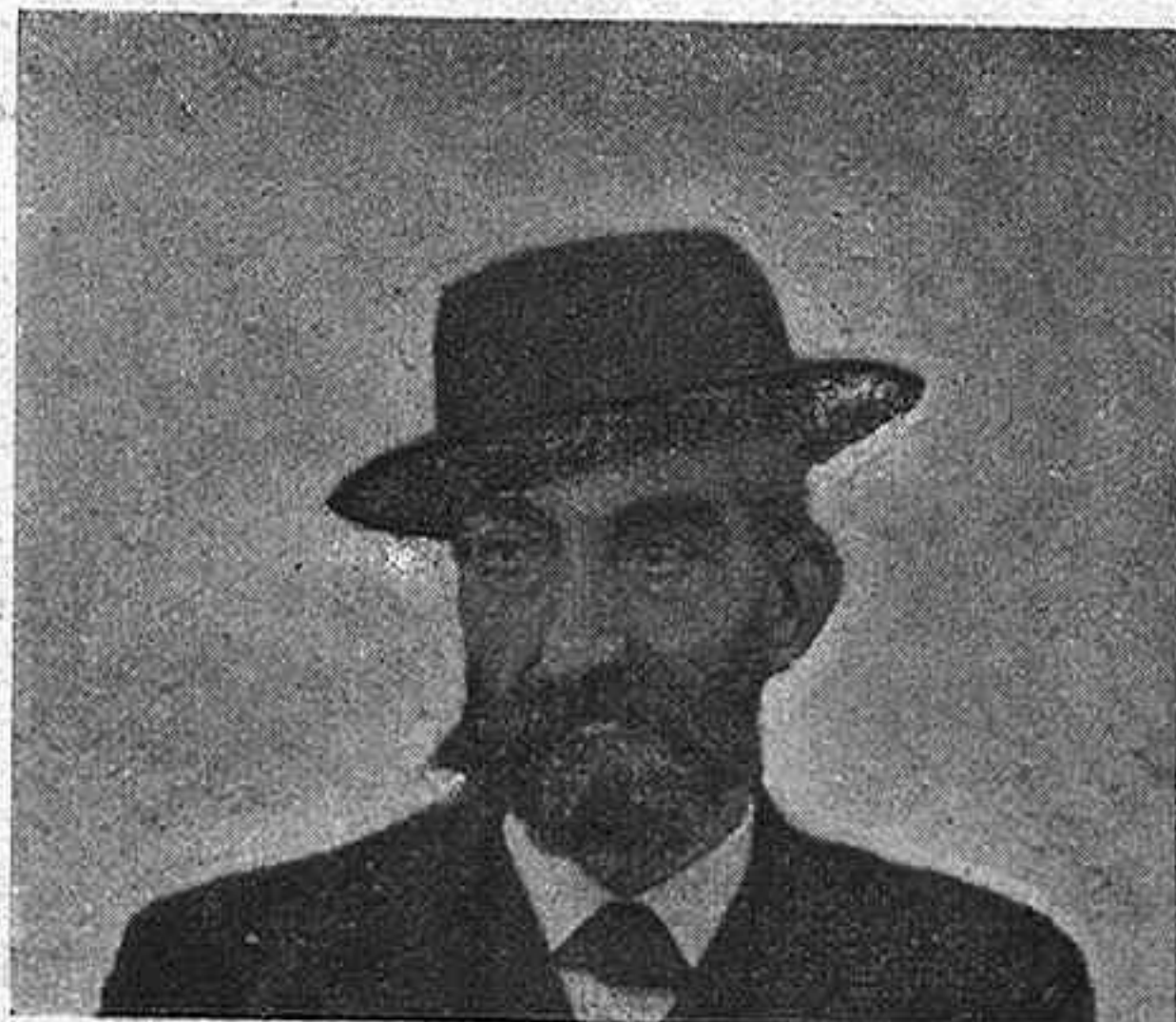
Com tots els qu' están cridats á ser alguna cosa tenia una vocació decidida: ell la tenia y aqueixa vocació 's veyá algún tant contrariada per la seva familia que pretenia dedicarlo á un' altra carrera de resultats mes positius.

Y en efecte, en Joseph Lluís Pellicer, després de cursar ab lluhiment, com son germá gran, la carrera de mestre d' obras... sigué lo qu' ell volia ser, dibuixant, pintor, artista.

Ab el pseudónim de *Nyapus* ilustrá alguns *Singlots poétichs* de 'n Serafi Pitarra y algunas páginas del popular almanach *Lo Xanguet*. Al igual qu' en Padró, qu' en Llovera, qu' en Manel Moliné, que l' Apeles Mestres y

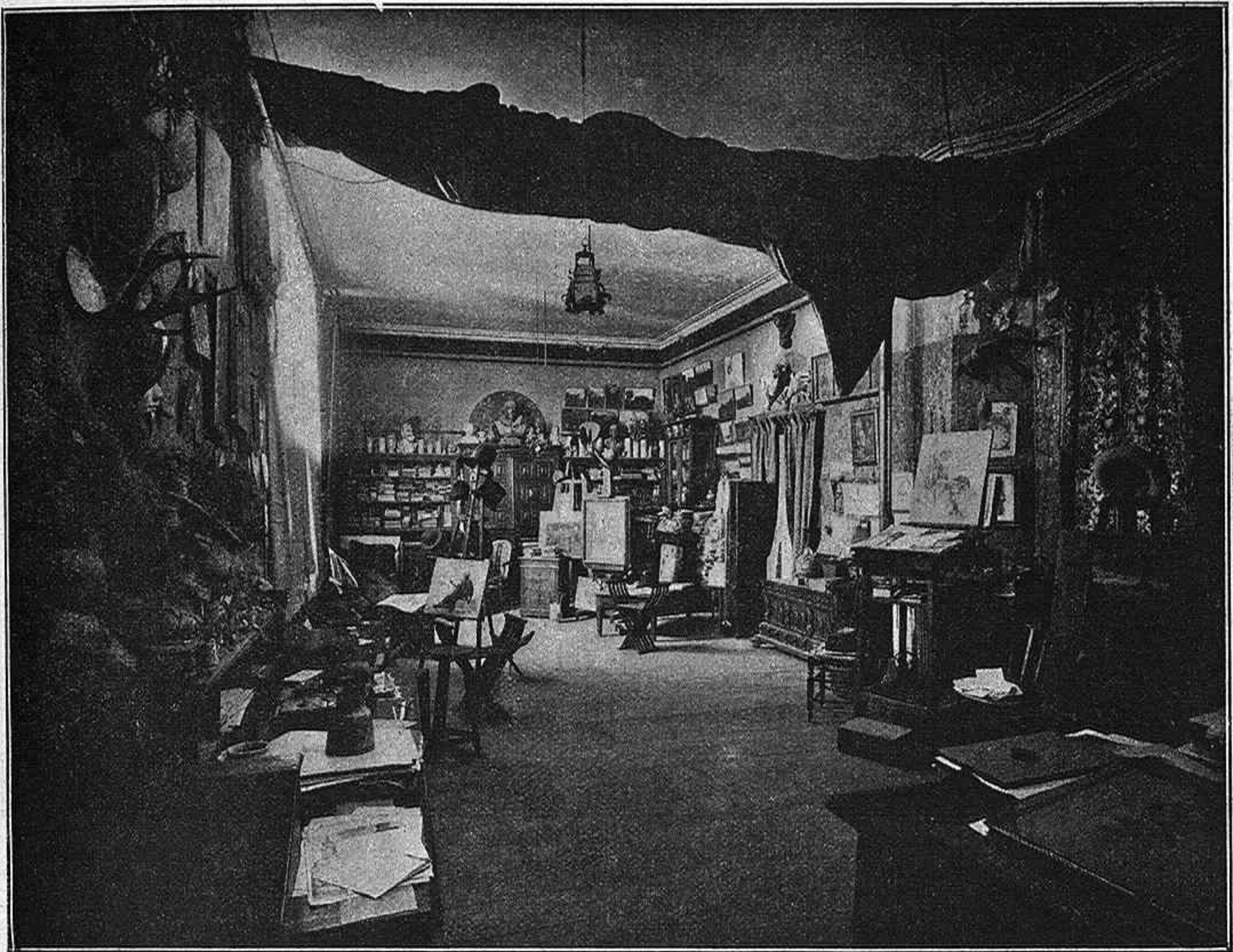

EN PELLICER l' any 1865.

EN PELLICER l' any 1898.

RECORTS DE 'N J. LLUIS PELLICER

El seu taller.

tants y tants altres se comunicava ab el gros públich per intermediació de la Casa editorial de López Bernagossi. Y per en Pellicer havía de ser la nostra, com la casa pairal, sempre volguda y estimada, objecte constant de sas carinyosas preferencias, fins arribar als días tristos en que la mes despiadada de las malalties havía de postrarlo en el llit mesos y mesos per arrebatárnoslo al fi, després de jugar cruelment ab las nostras esperansas á forsa de alternatives, de milloras y recaygudas.

—¿Quí es aquest Nyapus?—preguntavan els admiradors de aquells dibuixos trassats ab una gran solidés y un cert cop d' ull.

En Nyapus era un xicot que no anava á Llotja, per ser aquelles classes el sagrari del fret acadèisme. En Nyapus formava part dels deixebles de 'n Martí y Alsina, un revolucionari en art, qu' ell sol vá treure mes pintors de reputació reconeguda, que tots els catedràtics de l' Academia de Bellas Arts junts.

Revolucionari era també Pellicer, no sols en art, sino en tot, y estava destinat á anar molt lluny.

Desde 'l taller de 'n Martí y Alsina, á Roma;

á la ciutat eterna dominada encare pel poder papal, protegit ab la forsa dels chassepots per l' emperador Napoleón III.

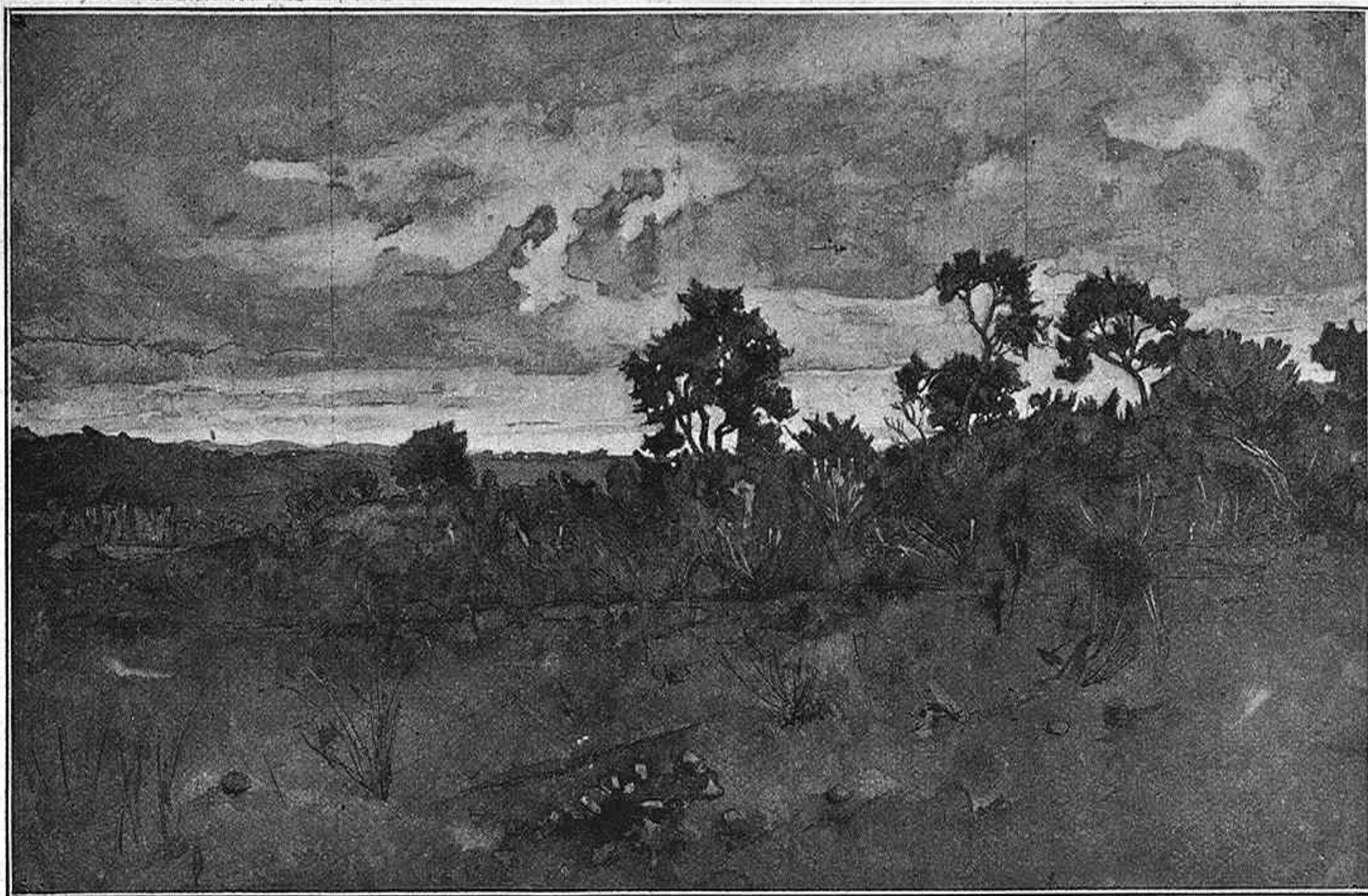
Allá veyent y admirant l' art del renaixement, las obras de Miquel Angel y Rafael, se decidí per l' art revolucionari. Un art impresionista y tendenciós que á París estava representat per en Courbet, qu' en plé domini de la *Commune*, maná derribar la columna *Vendôme*, per ser vergonyosa, com á monument históric, y anti estètica com á obra d' art.

A n' aquest art pagá parias el jove Pellicer; portant de Roma alguns quadros que exposats á Barcelona estallaren com verdaderas bombas.

Un d' ells se titulava: *Zitto, silencio che passa la ronda*, representant una patrulla de soldats francesos atravessant un dels llochs mes coneguts de la ciutat eterna á encesa de fanals. Las llums crepusculars de un cel rogent s' armonisavan tant bé ab l' escena, qu' un sentía penetrarli al cor la frisansa produhida per la dominació papal. Ab tot y sas novas tendencias meresqué aquest quadro una segona medalla en una de las Exposicions de Madrid, havent sigut adquirit pel ministeri de Foment.

En Pellicer colaborador de 'n Pérez Galdós DELS EPISODIOS NACIONALES

Ilustracions de *Un voluntario realista*.

Alrededors de Sant Antoni de Vilamajor.

Un' altre quadro de aquell temps: representava una faixa de uns quatre dits d' ample que reproduhía la fossa comú y una gran, immensa extensió de cel. ¡Y llavors encare no 's parlava d' art simbólich!

En Pellicer s' adelantava al seu temps... Y ¡cosa rara! Era llavoras un colorista de primera forsa.

Y no obstant bén prompte va deixar la paleta pel llapis, y la ploma. Son darrer quadro fou si mal no recorde: *La marxa dels quintos*, tret del natural en un poblet de Aragó, ahont aná á passar una temporada. El gran colorista de Roma casi s' havia esvahit, pera donar tota la seva importancia al dibuixant sincer, ferm y segur, al insuperable estereotipador de l' actitud de las figuras genialment sorpresa de un sol trasso mes fidel que la mateixa fotografia.

Y dibuixar per dibuixar s' ampará exclussivament del llapis.

En Pellicer se 'n aná á Madrit y 's guanyá rápidament un nom tan popular com el del Ortego, ab sas caricaturas de *El Gil Blas*, tan considerat com el de 'n Becquer ab sos dibuixos reproduhint tipos y escenas del natural.

La colecció de una revista titulada *La Ilustración de Madrid*, que no arribá á arrelar per deficiencias administrativas, guarda un gran número de sos dibuixos grabats al boix, per no estar llavoras encare en us la zincograffa. Al desapareixer aquesta publicació, se feu séu á n' en Pellicer *La Ilustración española y americana*. May més aquesta ilustració, ni cap altre del mon tindrà un dibui-

CELEBRITATS CONTEMPORÁNEAS, per J. Lluís Pellicer

La Industria

El Joch.

L' Amor.

La Música.

L' Aristocracia.

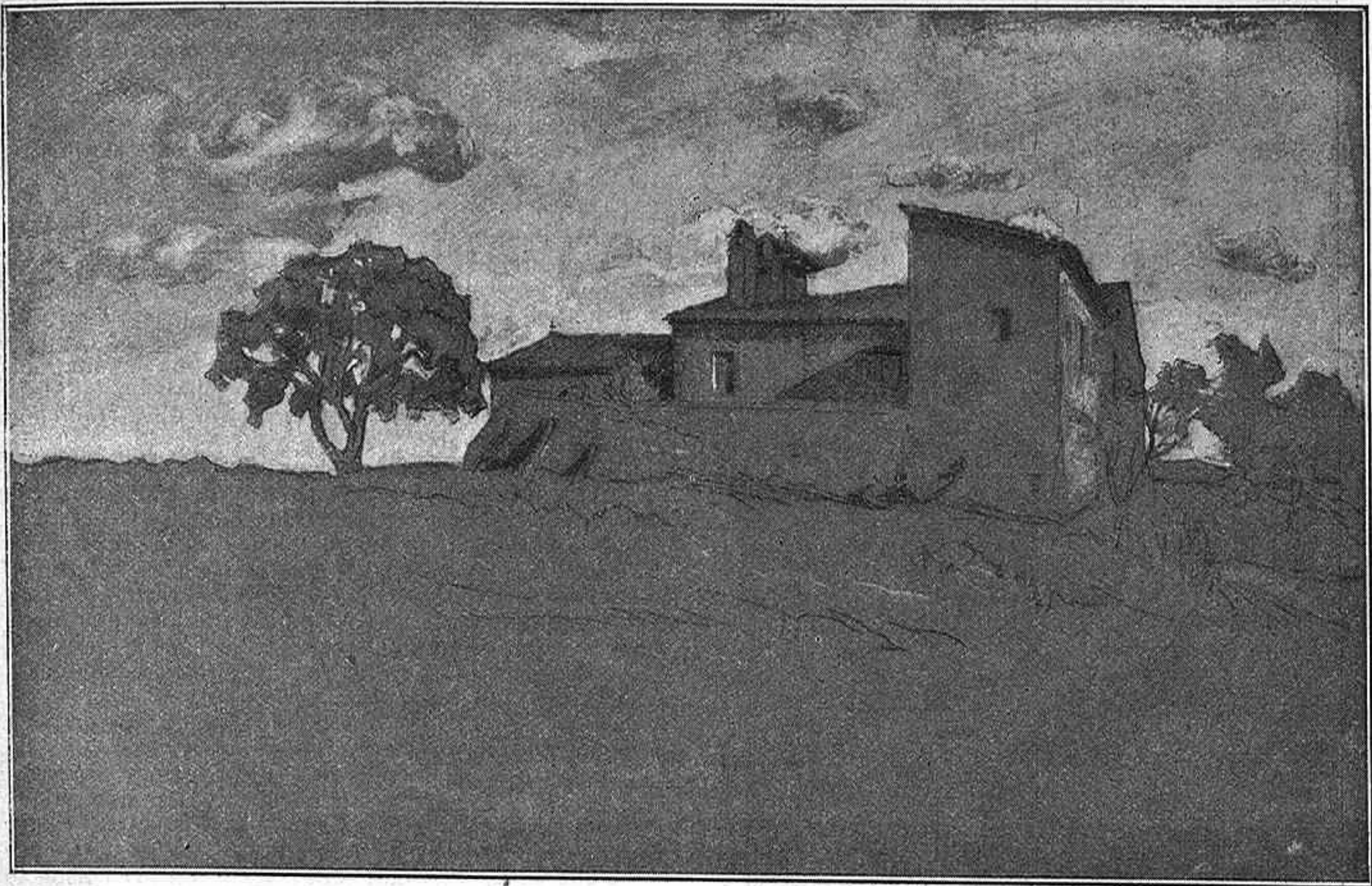
Iturzaeta.

García.

Cupido.

Crispino é la Comare. | L' Hereu y la Pubilla.

JOSEPH LL. PELLICER

S. Antoni de Vilamajor.—L' ermita de Sant Lley.

xant més admirable com á informador gráfich dels successos de actualitat.

En plena guerra civil fou enviat al Nort, ahont arrosstrant tota mena de perills, trassava dibuixos y apuntes que deyan més ells sols ab quatre ratllas, que las més llargas correspondencias.

Estallá més tart la guerra entre Russia y Turquia y com á corresponsal de la *Ilustración* s' uní al quartel general de 'n Gurko, y feu tota la campanya, enviant també admirables notas gráficas, qu' eran reproduhidas per las principals ilustracions del mon. Aixís se feu una reputació europea.

Llavors fou quan trasladá sa residencia á París, sent sollicitat el seu llapis per *Le Monde illustré*, *The Graphic*,

de Londres y per un gran número de casas editorials, que li donaren á ilustrar obras y més obras.

Son llapis llest y segur donava brasa á tot: sa imaginació y s' activitat no conegueren un sol instant ni desmays ni eclipses.

Pero á París experimentá una gran desgracia. Allí perdé á la seva primera muller, ab la qual s' havia casat á Madrit, d' hont era filla. Una malaltía cruel, llarga y dolorosa li arrebatá. deixantlo sumit en el major desconsol.

Vingué á Barcelona en busca de alivi á sa aflicció: sa familia y sos amichs havían de proporcionarli. Algun temps després tornava á trobar la dolsa escalfor de la llar, contrayent enllás ab una nova companyera, digna d' ell, la Srta. Agneta Martí, la filla del seu mestre.

Aquest matrimoni 'l determiná á fixarse per sempre

CELEBRITATS CONTEMPORÁNEAS, per J. Lluís Pellicer

El Comers.

La Justicia.

La Elegancia.

La Oratoria.

La Tauromaquia.

Rotschild.

Salomón.

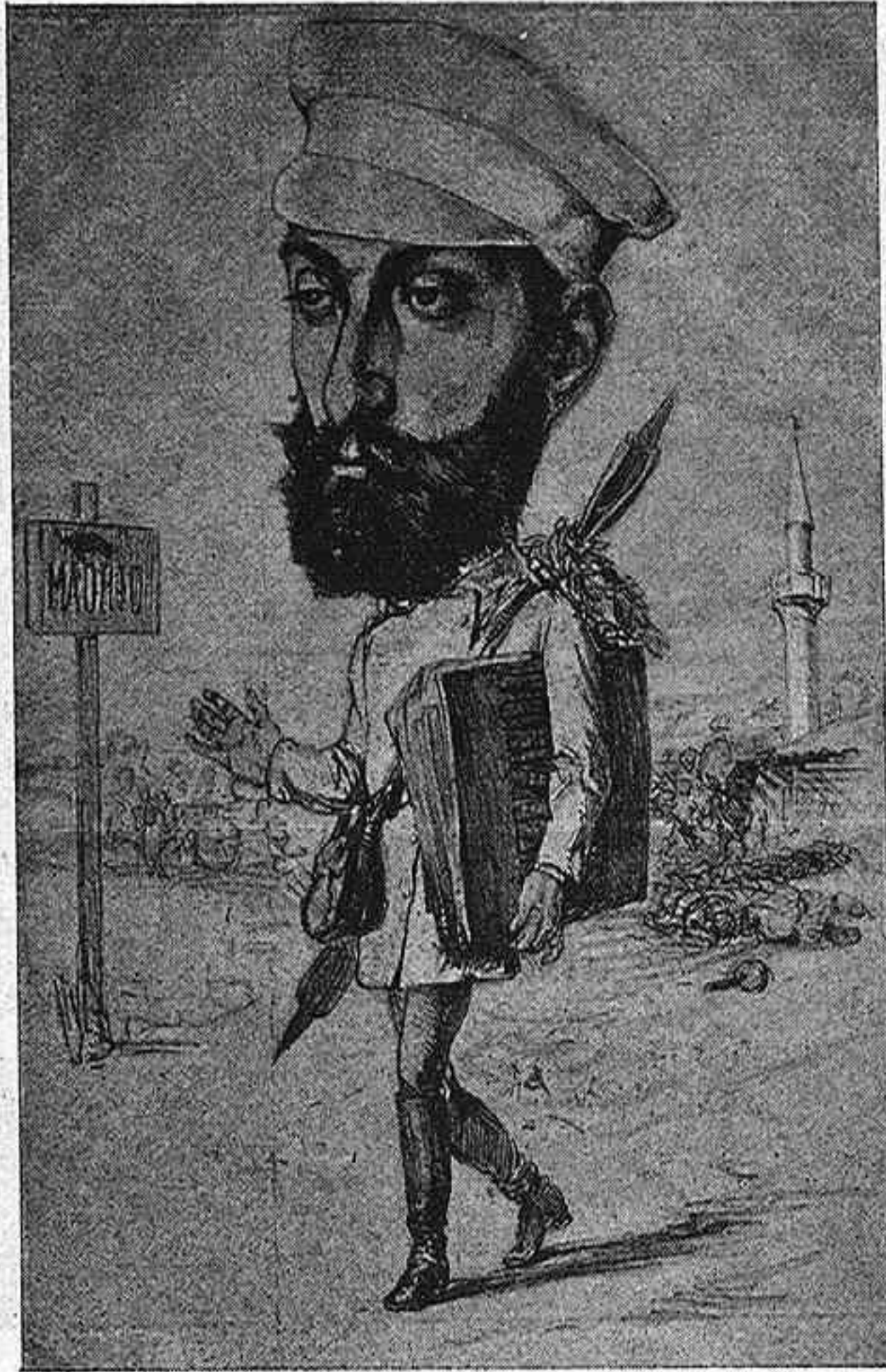
Saint Remy.

Cicerón.

Montes.

(Del «Xanguet» de 1865, ab la firma de «Nyapus».)

EN PELLICER, CORRESPONSAL

Marxant á Orient á representar á *La Ilustración* durant la guerra entre Russia y Turquía.

(D' una caricatura de la época.)

més entre nosaltres. Tingué fruyt de benedició, y ab ell novas arrels per arraparse á la seva benvolguda Barcelona. Ja no l' havíam de perdre en tant visqués.

Y aquí treballá com sempre, de ferm, ab la facilitat genial que tothom li reconeixia y li admirava. Dibuxos pera periódichs ilustrats, caricaturas pera *La Campana*, pera *L' ESQUELLA*, pera 'ls nostres *Almanachs*; ilustracions d' obras com moltes de la col·lecció *Arte y Letras*, com algunes de la *Biblioteca universal* de la casa Montaner y Simón, com algunes altres de la casa López, de los *Episodios nacionales* de 'n Pérez Galdós... Si haguessem d' enumerar tot lo que ha fet, ab la llista de sas produccions ompliríam algunes planas.

Y al mateix temps cultivava 'l cartell y l' art decoratiu.

Se contan per milers els seus treballs, produhits á dojo, sense fatiga y dignes tots de la seva fama. Ningú com ell ha tingut el sello personal. No hi calfa, no, posar al peu de sos dibuxos l' anagrama del seu nom. Bastava veure'ls pera dir tot desseguida:—De 'n Pellicer!

Y al mateix temps que produhia sens parar, exercia 'l càrrech de Director artístich de *La Ilustración artística* de 'n Montaner y Simón, entrava de Director dels Museos municipals, posant la seva competencia al servey del Ajuntament en l' organizació d' Exposicions, cabalgatas y altres actes públichs; fundava y presidia la important societat: *Institut catalá de las arts del llibre...* y acariciava la idea de obtenir una cátedra en l' Escola de Bellas Arts.

Sigué per ell un desengany l' esfors que feu per alcan-sarla. Se tractava de la cátedra de dibuix, y á pesar dels seus anys, se prestá á fer oposicions com un aspirant desconegut.

Y ell, el primer dibuixant d' Espanya, 'l que á tots els exercicis á que 'l someteren, hauria bastat que hagués respost:—Soch en Pellicer—se vejé posposat á un qual-

sevol, apoyat per una recomenació de un personatge oficial.

Els alumnos de la cátedra qu' ell venia desempenyant interinament protestaren en massa contra un tan odiós acte de favoritisme, y durant el curs desertaren de la Llotja, pera acullirse á la classe lliure que hagué de obrir en Pellicer per correspondre á las sevas aspiracions y al carinyo inténs que li demostraren.

Y en veritat que valgué mes y estimá més en Pellicer aquellas demostracions d' afecte, que la mateixa cátedra.

¡Pobre Pellicer!

A las darrerías del any passat, quan plens d' afany combinavam el número conmemoratiu del sigle XIX, pera 'l qual ell sol aportá la major part de las ideas y un caudal inmens de datos gráfichs extrets de sas copiosas coleccions, en aquellas llargas sentadas que téniam, totas agradables per l' engranall de recordansas que al mirar enrera anavam evocant ¡quí havia de dirnos que tant prompte 'l perdríam!

Era fort, ó á lo menos semblava de bona teya ab aquella figura rebeguda, de pocas carns, de molt nirvi, tan expressivament característica. May havia estat malalt.

Sols al parlar ab son llenguatge sempre premiós y meditat solfa interrompre'l ab una petita tosseta gutural: molts cops á lo millor de la conversa s' interrompia com si busqués la paraula mes apropiada á la idea que pretenia expressar: si algú dels que l' escoltavan li apuntava, ell no la prenía may, y de repent trobava la sinónima. Aquesta era una de las sevas particularitats.

—Adeu Rocas!—me deya cada vegada que de mí 's despedía, pluralisant els meus apellidos.

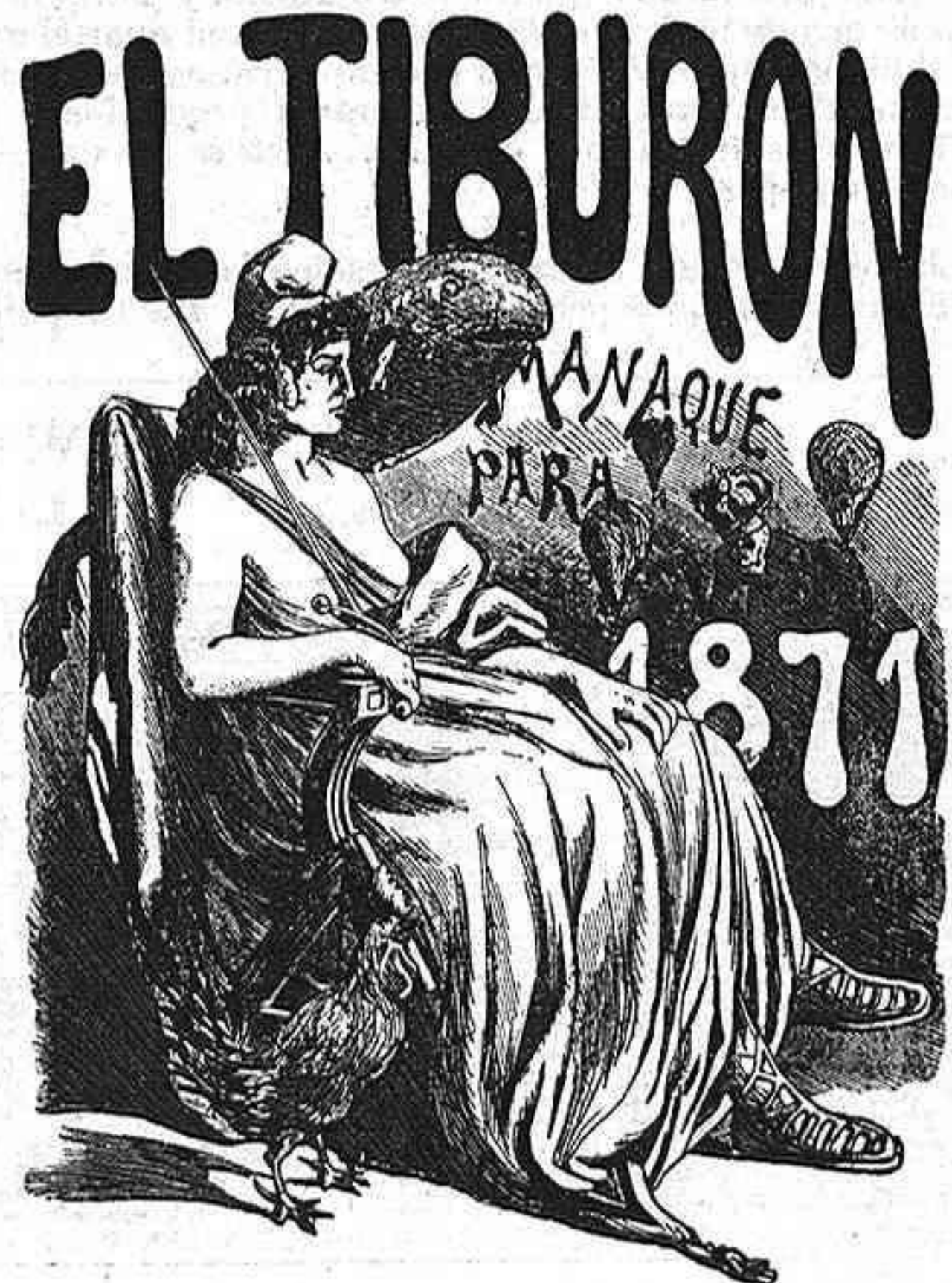
Y ab son aspecte farreny era l' home mes carinyós, mes franch, y de cor noble y obert que puga haverhi.

Cap pobre dels que li eixían al pas al anar pel carrer deixava de rebre de sas mans alguna almoyna. Jo fins crech que 'ls socorria tant com per pobres, per l' aspecte característich de modelos que á sos ulls tenían.

En la vida familiar era un espill d' esposos y de pares exhuberant de puras efusions.

En la vida pública, un ciutadá honrat en tota la extensió de la paraula. Aburría la centralisació ab sas imposicions estúpidas, tant com idolatrava á Catalunya. Fede-

DE 'N PELLICER

Portada del *Tiburón*.

ral en sa joventut 's' havia transformat en un complet autonomista.

Bé 's revelava aquesta tendència, en la major part dels dibuixos qu' en aquests últims temps destinava á las nostras publicacions. Carregats de intenció, sentits ab tot el cor, trassats ab má ferma deyan mes ells que molts articles.

Y com si no li bastés l' art seu, alguns cops empunyava la ploma, y ho feya bé, revelant positivas condicions d' escriptor.

L' article que d' ell reproduhim, y que fou publicat ab el pseudónim de *P. Gatell* en un dels últims almanachs de LA ESQUELLA, excitá l' entusiasme de 'n Soler y Rovirosa.

—*Amigo*, ¡y que bé ho fái!

Ah! ¡Y quí havia de creure que ab alguns mesos de diferencia de l' un á l' altre havían de caure tots dos, ferits per una mateixa infecció, presentant la seva malaltía un curs idéntich, causant el mateix immens dolor, á tot un poble que 'ls volfa y admirava.

Pero, no hi ha més: tots els que valen, se 'n van.

P. DEL O.

UN TRABALL DE 'N PELLICER

LO POBRE DE LA FLAUTA

Avants duya 'ls cabells llarchs y tenia més aspecte d' artista: ara fa un quant temps que 'ls porta tan curts que no se 'ls podria estirar per desesperat qu' estigués; parla castellá, es més aviat baix que no pas alt: cego no es pero sino l' empleo ne deu tenir lo grau; sos ulls son com traus fets ab repunts de seda vermella; camina poch á poquet arrossegant los peus y 'l tó de la seva veu es baix y llastimer.

La seva actitud es un símbol de resignació: toca la flauta, sembla, més que com á recurs pera guanyarse

DE 'N PELLICER

Portada del *Xanguet*.

UN APUNTE DE 'N PELLICER

En la cúpula de la capella del *Assilo Durán*.

la vida (si se le guanya) com lo cumpliment d' una prometensa ó de un cástich perpétuo; es un juheu errant que no sols camina sempre, sino que además bufa, espel-lint de la flauta fins á una dotzena de notes, sempre las mateixas. La execució no es brillanta, pero es constant, continua, infinita, no acaba may.

Rambla amunt, Rambla avall á totas las horas del día y fins de la nit, arrambat á las parets, de desde la plassa de Catalunya al Plá de las Comedias, baixa per un cantó y puja per l' altre, seguint la direcció contraria als carruatjes. Camina pausadament, ab lentitut y quasi no enrahona may.

L' he seguit horas enteras pera averiguar que parla en castellá y pera convèncerm de que demana caritat; perque més que un pobre, sembla la víctima de algun encantament ó malefici, condempnat per circunstancias misteriosas á recorrer eternament la Rambla de dalt á baix y de baix á dalt.

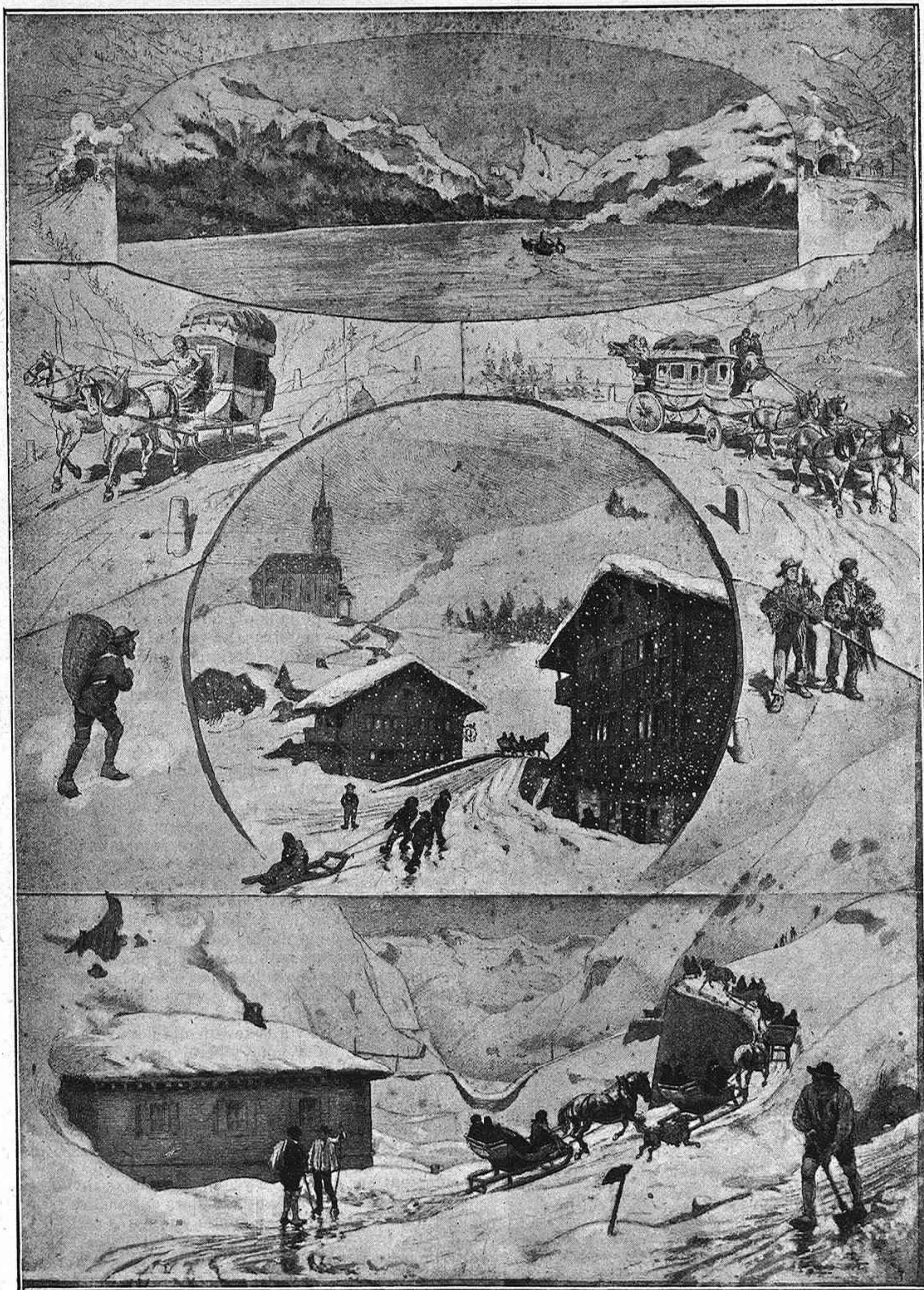
En mitj del trají y rebombori propis d' aquesta vía, las notas de la flauta, contínuas, persistentes y repetidas ab igual entonació y clar-obscur, son un de tants sorolls que 's barrejan ó s' esborran entre 'l rodolar dels carruatjes, los crits de la gent y las cantúrias dels pardals. Ningú se 'n adona. Es precís conéixer al pobre y á la seva flauta pera que la orella ne destrihi una nota y pera que 'ls ulls descubreixin al artista entre la bellugadissa de la generació que l' amaga. Ell segueix son camí, indiferent á quant lo rodeja, com convensut de la inutilidad dels planys de son instrument pera cridar la atenció dels que van y venen.

Sembla que la fatalitat lo fassi giravoltar inconscientment per la Rambla y que una manxa invisible fassi sonar la flauta de una manera automática.

Ell no 's preocupa per ningú y ningú 's preocupa d' ell.

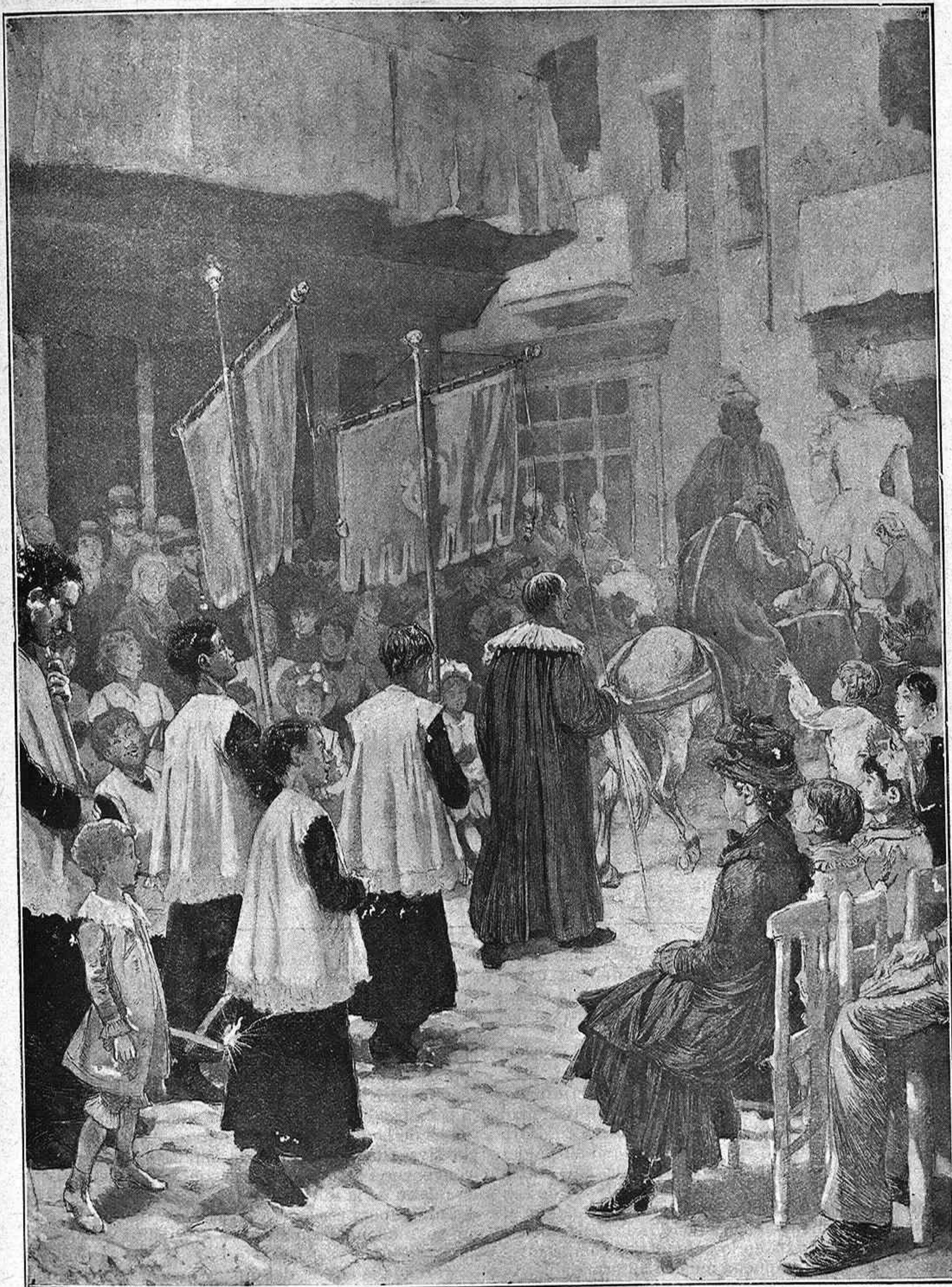
Be sigui per l' exercici inmoderat de tocar la flauta ó be per defecte de naixensa, l' estructura de son esqueleto no es pas la corrent: la columna vertebral deu ésser com lo zig-zag de un llampech, los brassos

UN VIATJE A SUISSA, per *J. Lluís Pellicer*

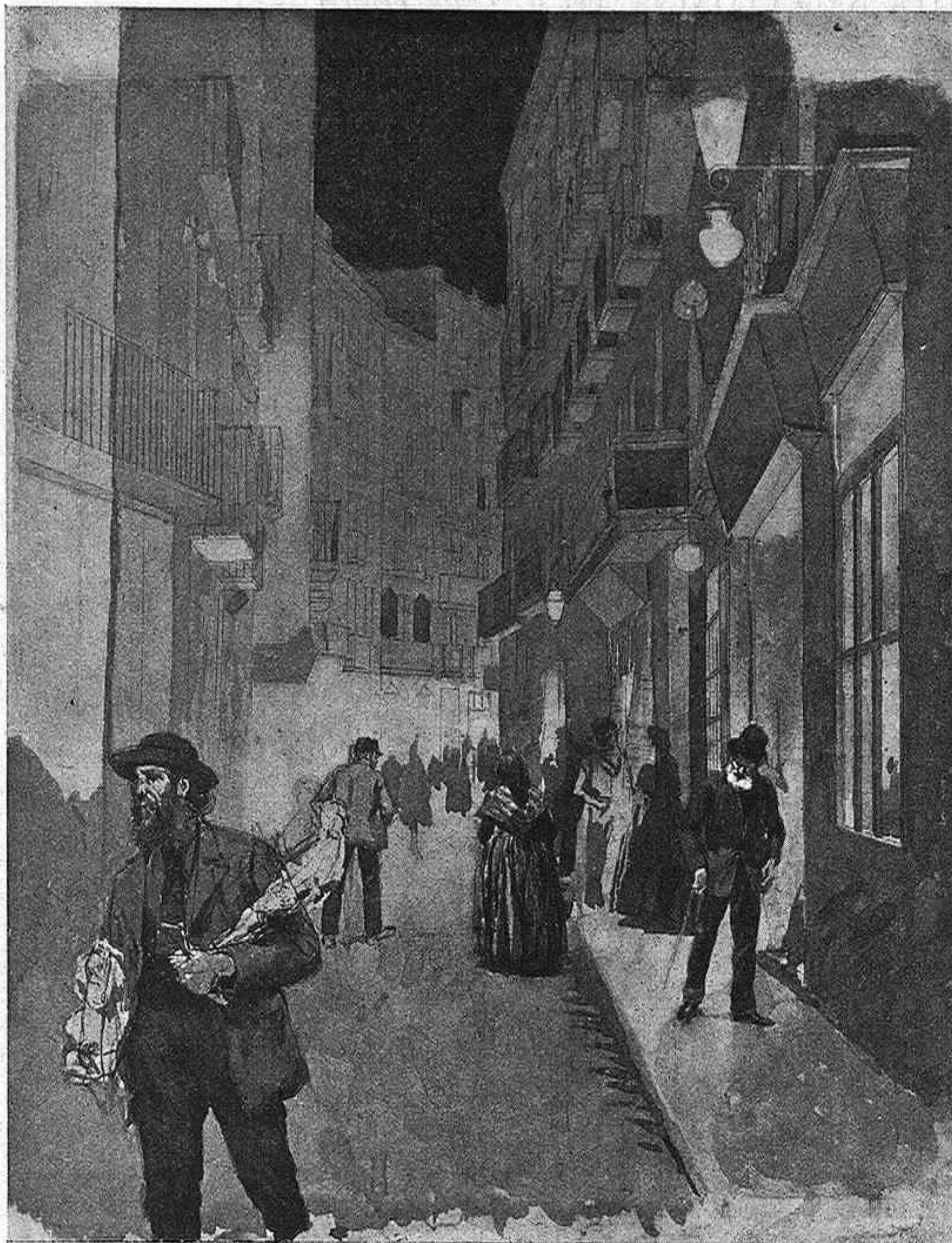
Apuntes inédits.

NOTA BARCELONINA, per *J. Lluís Pellicer*

La professó del Corpus passant per la plassa del Oli.

CARRERS DE BARCELONA, per J. Lluís Pellicer

La Tapineria.

sempre en amunt formant àngul y las camas doblegadas equilibrantse per la inclinació del cos, tot ell presenta un conjunt que no es natural y que ningú, tocant ó sense tocar la flauta, podria resistir ni dos minuts.

La indumentaria no 'l singularisa gens ni mica: al cap un bolet de color clar á l'inglesa, aixó sí, atrotinat; porta jaqué ab tall de moda indeterminada, potser més curt que llarch; pantalóns de tirabuixó com correspon á sa gerarquia y sabatassas de cuyro indefinit, esberladas y de mida descomunal; penjat de son bras esquer un bastó de crossa que trassa una diagonal molt decorativa ab las líneas de son cos y una capseta lligada, no sé de quina manera al pit com una mena de decoració, á la que 's pensa véurehi 'l que 's fixa en lo personatge, com la revelació, 'l perquè de aquella música interminable, lo motor, la maquineta que 'l mou, ahont s' enrotlla la corda que fa anar las camas y sonar la flauta.

Pocas son las vegadas que un pacient observador podrá notar que se li acabi la corda: veure'l parat

y sense bufar es raríssim; no sembla ell; pert la meytat del interés; una sola l'hi vist de tal manera, caiguts los brassos, l'instrument vertical, y apuntalat á la paret en lo marxa-peu estret de casa Moya, prop de un colega seu, qu' es ben be la oposició d' ell: un cego assegut y en la més completa inmovilitat; altre autómata qual únich moviment consisteix, de tant en tant, en retirar las monedas del platet (quan n'hi cauhen).

Lo fet extraordinari de contemplarlo quiet y sense tocar, me sembla tan fenomenal, que temia no li hagués donat algun treball ó que se li hagués espatllat la maquineta; pero la seva inacció no durá molt; emprengué la marxa de nou y torná á bufar, fins á trobarse á la Portaferrisa. Allí, en aquell maremagnum, aquell encrehuament de gentada y de tota mena de vehículs que van y venen, allí callá la flauta y l'home atravessá 'l carrer rezelosament, encare que ab pausa y com rellicant per dessorre l'empedrat. Al ésser á l'altra cantonada comensaren de nou los planys musicals y reaparegué l'home tal qual es y com no 's compren d'altra manera que pugui ésser.

Seguí cap avall, y mentres los tranvías y ómnibus carregats á vessar y la turba multa anavan

amunt, cap á la Plassa de Catalunya, seguint los darrers raigs del sol ponent que ab espurnas de foch matisava las fullas de dalt dels arbres y de rellisquentas feya enlluhernadors los vidres dels balcones, ell semblava tornarsen tranquil y resignat cap á las tenebras, continuant sa pelegrinació interminable Rambla avall, indiferent á la neguitosa multitud que l'envoltava com á la soletat en que després se troba á las altas horas de la nit, en que las planyívolas notas de la flauta adquireixen una expressió persuasiva. Quan la música de son instrument podria convéncer á algú, fins ab sa monotonia, en lo silenci relatiu de la mitja nit á la Rambla, es quan no hi ha ningú pera ésser convensut y l'artista sense que un se 'n adoni desapareix en lo misteri de las ombres.

Tornada la claror del día y comensat lo quotidiá batibull de la gentada, com una aparició natural, forfosa, inevitable, apareix sense saber d'ahont ve lo nostre protagonista, y bufa y camina que caminarás amunt y avall, obehint á lleys desconegudas de

l' univers: toca la flauta com cantan los pardals y 'ls carreters renegan.

J. LLUÍS PELLICER

UNA DONA DE SORT

En el mon elegant d' Europa y d' América no 's parla d' altra cosa.

La princesa de Caramán-Chimay acaba d' heredar una nova fortuna, una fortunassa inverossí-mil, *monte cristiana*.

¡Quína xiripa la d' aquesta Eva, pera quí tota la terra es Paradís!...

Naix als Estats Units, patria indiscutible de totas las cosas colosals,—la Caramán, com á bella, es de lo mes colosal que corra pels albums—y al morir son pare 's troba hereva de dos ó tres milions de duros.

—¡A viure!—diu á sa mare.—
¡A veure mon y á divertirnos!

Y ficantse en el primer *steamer* que troba al moll, atravesa l' Atlántich, desembarca al Havre y 's planta á París.

La metròpoli de la civilització, la ciutat *lumière*, al veure aquella donzella incomparable 's quedá llusca.

—¿Quí es aquesta hermosura?—preguntava 'l *tout Paris*, l' *élite*, la *crème* de la societat escullida.

—Es la Clara Ward—responian els iniciats:—una americaneta del Nort, que ve aquí á xalarse y á mirar si, apoyada pels fochs convergents dels seus ulls y 'ls seus milions, troba un marit de sanch blava y frac vermell.

Enumerar els candidats que llavors varen anar endoyna sería feyna interminable. Un dels que la bella Clara havia fet objecte del seu *flirt* fou l' avuy president de la Cámara francesa, Mr. Paul Deschanel, quí, de segur, deu haver donat mil carretadas de gracias á Santa Genoveva, patrona de París, per haverlo lliurat de las delicadas grapas de la preciosa sirena.

Un noble tronat—hi ha que ferli aquesta justícia, porque 'l tronament atenúa moltes calaveradas—que 's deya príncep y portava ab bastant garbo 'l frac vermell que llavors era moda, no sapigué resistir, com en Deschanel, els tiros de l' americana, y un día el *Figaro* y 'l *Gil Blas* ho comunicavan al mon desde la columna dels *faits divers*: «La seductora Clara Ward ha contret matrinoni ab el respectable príncep de Caramán-Chimay.»

¿Quánts días durá la lluna de mel de l' aristócrata parella?

S' ignora: lo únich que se sab es que al poch temps de casada, la senyoreta Clara, convertida ja en princesa de Caramán, abandonava estrepitosament el niu conjugal y se 'n anava á formarne un altre ab en Rigo, un violinista húngaro molt llarch de cabells y d' una gran potencia filarmónica.

El marit, com ja pot suposarse, armá un escándol de consideració y remogué tota la curia francesa en defensa dels seus drets; pero si ell tenia 'ls drets la princesa tenia 'ls milions, lo qual, á Fransa com á tot arreu, es lo mateix que tenir la paella pel mànec.

COSTUMS DE CATALUNYA, per J. Lluís Pellicer

LA SARDANA, á Caldas de Malavella.

Aquest dibuix, encare sense acabar, es l' últim treball del gran artista.

Fou aquell el gran temps per la Caramán-Chimay. Acompanyada del enamorat Rigo, va passejarse per tot Europa, trepitjá las taulas, s' exhibí com una curiositat... y 's veje favorescuda per la Providencia, á pesar de no estar benehida, ab varios fruyts de benedicció.

Pero 'l marit, implacable y venjatíu, seguía intrigant, intrigant ab paciència de príncep, y, després de mil peripecias que allargarian massa la historia, lográ que 's reunís un consell de familia y que, com á conseqüencia del seu acort, el tribunal declarés pródiga á la ex senyoreta Clara.

Declararla pródiga y retirarli l' administració de la seva fortuna, per altra part bastant mermada, era tot hú. La princesa va cridar, va plorar, va amensar á tothom, menos á n' en Rigo; pero *dura lex, sed lex*: la justícia, tot y admirant els seus ulls, no va fer cas de las sevas llágrimas; l' acort del tribunal quedá ferm, y la pobre Caramán, acostumada á gastar sis y vuyt mil duros en una senmana, 's veje reduhida á campárselas ab una mísera pensió d' unas quantas mils pessetas al mes.

—¡Ja ho veus!—deya la infelís á n' en Rigo, retorçantse els brassos ab desesperació; uns brassos deliciosos, que la Venus de Milo, acceptaria á bon segur ab gratitut eterna.—¡Ja ho veus!... Llensats á la miseria, ó poch menos... Obligats á viure com un *monsieur Durand* qualsevol... ¿Qué farém, desgraciats de nosaltres?

—Suposo que no tindrás la perversa intenció de tornar ab en Caramán.

—Caráml... Aixó de cap manera. Tú ets l' únich home digne del meu apreci.

—Pues no t' espantis. Jo tocaré.

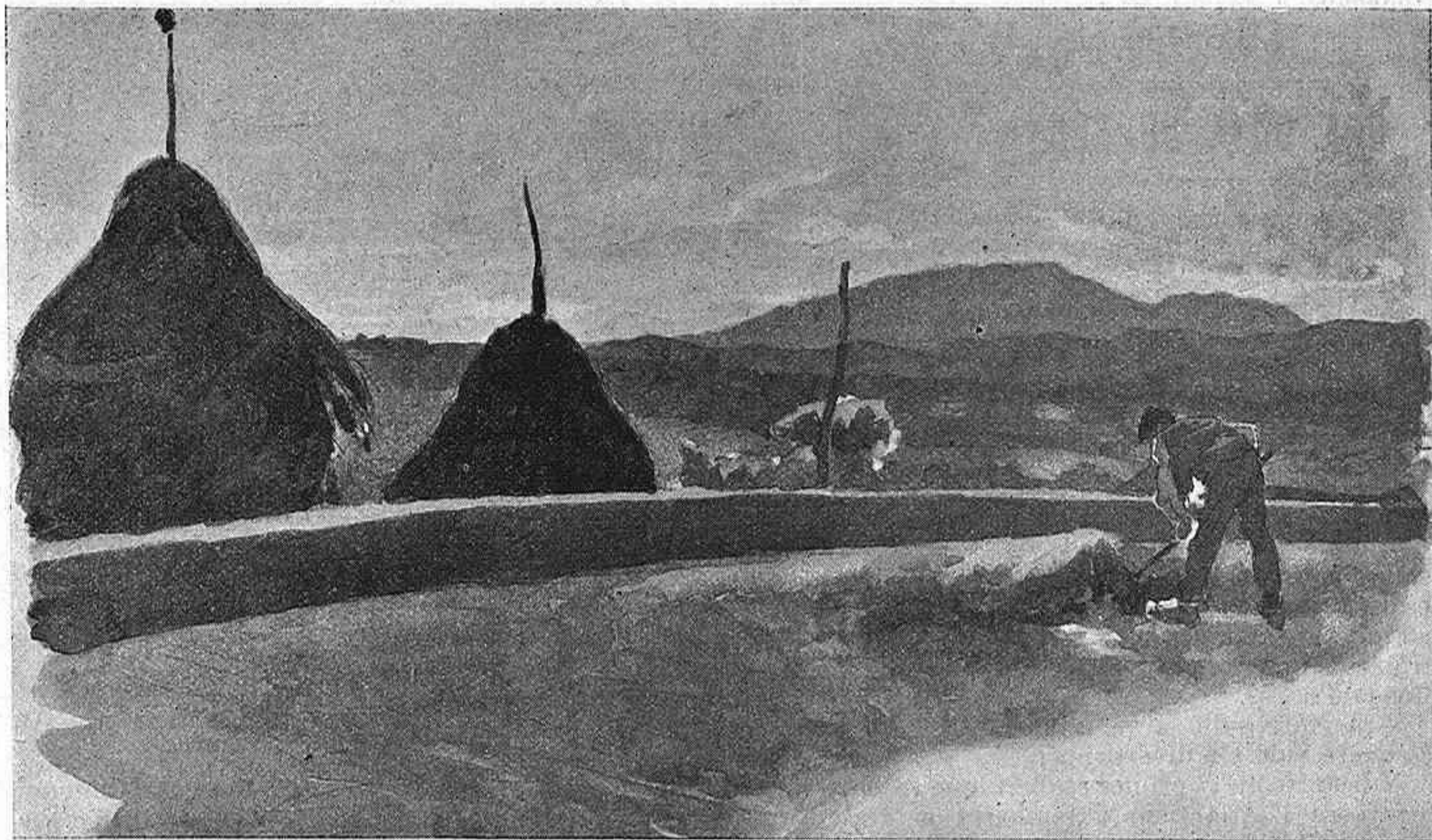
—¿Qué?

—Lo que primé 'm vingui: la qüestió es fer so-
roll... y rals.

—Jo m' ajuntaré en una companyia de quadros plástichs, ó ballaré, ó...—

Afortunadament, la Providencia, que no abandona may als húngaros ni als nort-americans, vetllava per ells, y la interessant parella ha pogut evitarse 'l torment d' haver de treballar pera continuar bevent

CORRENT PER CATALUNYA, per J. Lluís Pellicer

Un' era.—Caldas de Malavella.

xampany á tot pasto y anar per tot arreu en carretel-la descuberta.

A lo millor, ó á lo pitjor, dels seus apuros, al avi de la princesa, que vivía als Estats Units, se li ocorreix morir-se, y en els últims moments ¿qué fá? Agafa tota la seva fortuna y la deixa íntegra á la seva graciosa néta.

El llegat del bondadós yanki, que tan oportunament ha sapigut exhalar el derrer suspir, s' eleva á la friolera de setanta cinch milions de franchs; setanta cinch milions, que la emancipada senyora Clara pot reventar tranquilament, sense temor á consells de familia, ni á tribunals ni á marits indignats y rencorosos.

—¿Qué 'n farém de gresca ab aquests diners!—li diu ab tendra emoció l' enamorat Rigo.

—¡Oh!—contesta embabiecada la seva... amiga.—Si 'ls avis no existissin, en cassos com aquest sería precis inventarlos.—

Verdaderament, la xiripa de l' americaneta es estupenda.

Pero per xó no hi ha que admirarse'n.

El ditxo ja ho diu: «Totas las Caramáns-Chimays tenen sort.»

¿Havía de ser la gentilíssima Clara Ward, la divina criatura que ha encantat á totas las personas de bon gust ab la bellesa de sas formas esculturals, havia de ser, dich, una excepció de la regla?

A. MARCH

TEATROS

CATALUNYA

Continúan, sino de grat per forsa, las representacions del famós drama *Electra*, que cada día teixeixen mes malament els actors de la plassa de Catalunya. Han al-

ternat, no obstant, ab ellas las obras *De mala raza* y *Amor salvaje*, dramas del repertori d' Echegaray, al que tindrán que recorre apesar de tot si s' empenyan en volguer fer surar el plom y si no tenen algo nou que tregui del seu ensopiment al nostre públich.

NOVEDATS

S' ha donat, després del éxit de *Los Galeotes*, una representació de una comedia del clássich Bretón de los Herreros, *Un novio á pedir de boca*, qu' es un' obra d' aquellas qu' en el seu temps devía fer tronar y ploure pero que, ara, no 'ns arriba enloch, potser á causa del estragament en que vivím. L' execució fou excelent sobre tot per part de la Sra. Pino y del Sr. Ortega, y aixó feu que 'ns la empassemim agradablement encare que no 'ns interessés en cap moment per la poca consistencia psíquica dels personatjes.

Y dilluns va anar *El Anzuelo* que també va ser ben presentada y va fer riure molt á la concurrencia, principal objecte dels días de moda.

GRAN-VÍA

Per demá, dissapte, día 22, está anunciat el debut de una companyia cómic-hírica formada de noys, la major part americans, entre 'ls quals hi figuran un tal Aquiles Giménez de Ovejan que porta gran anomenada. Farán *Marina* y *La Viejecita* y ells balls *La maja* y *El torero*.

Per més que no creyém en precocitats de última hora, prometém parlarne ab tota imparcialitat.

PALAU DE BELLAS ARTS

El gran concert en honor á Verdi resultá una solemnitat artística. Tots els que hi varen contribuir s' esforaren en donar lluhiment á tan hermosa festa. La célebre *Misa de Requiem* dirigida pel veterano y eminent Goula fou executada de una manera admirable per la gran massa de coristas y músichs, aixís com per las escullidas parts que varen realzar els fragments més difícils.

Aquesta majestuosa obra, com el concertant d' *Aida*, lo mateix que l' *Himne als artistas*, de Mendelsohn y *Patria nova*, de Grieg, van produhir excelent efecte dins d' aquella regia sala de festas; no aixís *La mort del escolá* y *En el bosch* que per ser pessas mes delicadas y tenint en compte las péssimas condicions del local, resultaren un tant apagadas y confosas. L' *Elegia* del senyor Daniel, bonica.

DE LA PRIMERA ÉPOCA DE 'N PELLICER

Cabecera de la *Crida-Prospecte dels Singlots* de 'n Pitarra.

El cop de vista qu' ofería l' esmentada sala era magnífich. La colocació dels executants, la espessa munió de gent qu' omplía la *platea* y las grans banderas dels plafóns, tot ajudava á fer l' acte imponent. Per lo que felicitem als organitzadors.

L' única cosa que hi feya *pega* eran las flors de paper que penjavan de per tot arreu; ni en Verdi ni la estació en que 'ns trobém mereixen que per una festa aixís s' apeli á una obra d' industria tan poca solta com son las flors d' artifici.

N. N. N.

LA SEGA

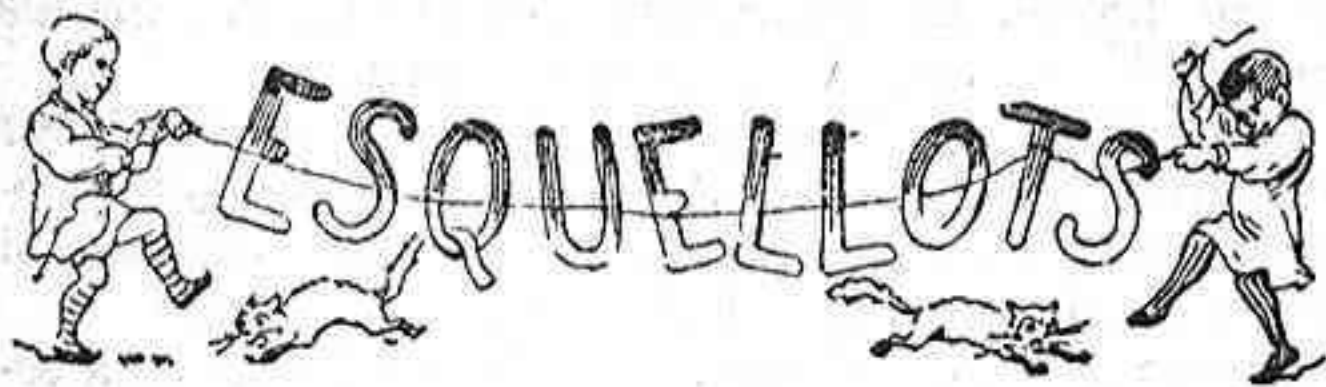
¡Y van cayent els grans, els bons y els sabis!
Y veyent que 'ls mes alts desapareixen
s' alegra 'l cor dels mes petits, pensantse
que, abaixant el nivell, ells podran ésser
una unitat entre el pilot de ceros
que rebull y es remou en l' impotencia.

Els genis que donavan fruyts sabrosos
y fer tasca asombrosa sapigueren,
perque 's nodrían ab la fe y l' estudi,
arreu arreu del mon desapareixen,
y els buyts que deixan, ab sa mort els génis
pretenen ocuparlos quatre neulas
qu' han nascut dins del art, del mateix modo
que sota 'ls romanins, y arrán de terra
neixen els rovellons, carlets, mata-homens
pebrassos y llanegas.

Eran poch y se 'n van deixant un rastre
gloriós y esplendent. Lo qu' era enveja
cap d' ells sabía; en mitj de tants estúpits
ells hi estavan molt amples y no 's feyan
la mes petita sombra. Quan se 'n vagin
els molts poquets qu' avuy encare quedan,
y abaixada la talla á poca cosa
siguin las mitjanias eminencias,
las cómicas disputas dels inútils
se tornarán titánicas empentas
per arribá als alts llochs hont sols arriban
els quíns valen de veras.

¡Si va segant aixís la cega dalla
aviat será un erm sens un brí d' herba
el camp, avants hermós y ple d' espigas,
de las Arts y las Llettras!

JEPH DE JESPUS.

L' enterro de nostre idolatrat company Pellicer, sigué una gran manifestació de dol, á la qual s' associaren totas las personas de representació en las arts, las llettras, las ciencias y la vida intelectual, aixís com també un sens fi d' admiradors del eminent artista.

En el cotxe fúnebre hi anava 'l féretre ab una

Cabecera del *Profeta*.Cabecera de *La Esquilla de la Torratxa*.Cabecera de *La mort de la Paloma*.

sola corona: la de la desconsolada senyora viuda y familia.

En un carruatje que seguía immediatament s' hi veyan un gran número de coronas y rams de flors, tribut de diverses entitats y de amichs y companys de 'n Pellicer. Entre ellas recordém la de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA y *La Campana de Gracia*, de la casa Montaner y Simón, dels directors y empleats dels Museos municipals, del Institut de las Arts del Llibre, del Sr. Brugada, de Apeles Mestres, del Círcul artístich, etc., etc.

Una de las gassas del féretre fou confiada á nostres periódichs representats per D. Antoni López, editor.

Presidían el dol l' arcalde Sr. Amat, el cunyat del difunt D. Ricart Martí, sos nebots D. Joan y don

EN PELLICER A ROMA

Estudi.

Leandro Pellicer Montseny y altres individus de sa familia.

Encare que 'l dol se despedí en l'encreuament del Passeig de Gracia y 'l carrer de Provensa, una gran part del séquit continuá fins al cementiri vell, pera tributar al gran artista aquesta última mostra de consideració.

La present secció aquesta senmana, per decret de la fatalitat, casi hauríam de dedicar-la tota entera als morts.

Leopoldo Alas (Clarín) el gran escriptor, el crítich eminent, l'illustre catedràtich de la Universitat de Oviedo, ha mort en aquella ciutat.

No hi ha ningú que no conegui á n' en *Clarín* y que no sápigam la gran influencia que ab las sevas crítichas y ab las sevas obras havia exercit per espay de 25 anys en la literatura castellana.

Era un batallador y s'imposava ab l'autoritat de son talent indiscutible.

Sa perdua deu ser considerada com una gran desgracia nacional.

En una esfera més modesta, desconegut de molts, mes de nosaltres que apreciavam degudament sas notables qualitats intel·lectuals, ben volgut y estimat com un bon y antich company, ha mort á Madrit, essent son cadáver traslatat á Barcelona, sa ciutat natal, D. Joaquim Nolla y Aliu.

Sas aptituds variadas li permeteren en sa joventut exercir la carrera de mestre d'obras, la de pintor escenógrafo y la d'escriptor, que lo mateix abordava la resolució de un problema científich, que tras-

DE 'N PELLICER

Apunte pera 'l quadro *Nostre pá de cada día*.

sava sempre ab ploma fácil y xispejant un article festiu y ajogassat.

Alguns de aquestos, suscrits ab el pseudónim P. A. U., aparegueren en LA ESQUELLA DE LA TORRATXA durant la séva primera época.

Ni després de quinze anys de ausencia á que l'obligavan sos negocis y l'estat de la séva salut, havíam pogut olvidar may al joyós y bon company dels días alegres en que 'l teníam al costat nostre, fentnos gosar de son tracte franch y expansiu y de la séva bondat de cor inagotable.

Rebin sa desconsolada viuda y sos fills la expressió sincera de nostre més sentit condol.

Las cosas han de anar per sos passos contats.

Després de haverse manifestat en públich per primera volta en las maniobras militars de Carabanchel, D. Alfonso XIII ha realisat la seva segona manifestació pública en la Plassa de toros de Madrit, presidint la corrida del diumenje.

Va ser una corrida real y una real corrida.

Va lidiarse un ministeri de toros, es á dir: vuit. Un ministeri sense presidencia.

Y 'ls principals matadors, en premi de haver brindat al rey la seva tasca, sigueren agasatjats...—¿ab una cartera?—dirán vostés.

—No, senyors: ab una petaca.

Consolemnos pensant ab que á pesar dels esforços de l'Associació abolicionista de las corridas de toros, la gran y genuina institució nacional acaba de rebre la sanció del primer poder del Estat.

••

Y á propòsit:

¿No forma part el Doctor Robert de la mentada Associació abolicionista?

Donchs ja qu'es á Madrit en representació del regionalisme barceloní que l'ha enviat á las Corts, no olvidi la corrida del diumenje.

Difícilment trobará un tema més apropòsit pel seu debut parlamentari.

No hi vol dir res que siguin taurófilos la majoría dels pares de la patria. La valentía 's demostra fent actes de valor.

Com per exemple: agafant el bou per las banyas.

Segons sembla el comandant de la guardia municipal Sr. Vilaseca, ha presentat la dimissió del séu càrrech.

¿Quare causa?

¡La salut!

El pobre Sr. Vilaseca té una malaltía tan especial que no 's dona á coneixer sino en épocas d'eleccions, y encare quan las eleccions s'han de perdre.

Algú 's plany de que sembli qu'en aquests cassos no vulgui embolicarse, sent aixís que per efecte de la malaltía que sofreix es quan ha d'embolicarse més que may.

Ha d'embolicarse... ab la flassada.

Vels'hi aquí 'l programa dels diputats regionalistas de Barcelona, formulats pel Doctor Robert als postres de un ápat donat á ca'n Justin.

«Anirém allí (á Madrit) cumplirém el nostre deber explicantlos lo que pera la salvació de la patria demana Catalunya, de una manera ferma y digna, y si no 'ns escoltan... ¡cap á Catalunya falta gent!»

Aquestas paraulas van ser saludadas ab una estrepitosa ovació d'aplausos.

De manera que 'l programa no pot ser més breu.

Pera durlo á la práctica de una manera económica, no 's necessita sino fer el viatge prenent bitllet de ida y vuelta.

Tots se 'n van.

L'altre día va ser conduhit desde l'Hospital al

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

DEMÀ DISSAPTE, DIA 22

La Campana de Gracia

PUBLICARÀ UN GRAN

NÚMERO EXTRAORDINARI

*Dedicat à commemorar la mort del insigne dibuixant
D. Josep Lluís Pellicer*

Contindrà además de la part literaria que tracta els assumptos d' actualitat política y d' escullit text, infinitat de dibuixos inédits y reproduccions de las mellors obras originals del malaguanyat artista.

10 céntims — Vuyt planas d' ilustració y text — **10 céntims**

OBRA NOVA DE GRAN ÉXIT

La Barricada

VERSOS REVOLUCIONARIS

PER

JEPH DE JESPUS

Un tomo de 112 planas. Preu **DOS rals.**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuó ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet además un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

16 Juny.—L' acte del enterro.

Sortint de la casa mortuoria.—Arribada al Cementiri.—Panteóon ahont reposan els restos de 'n Pellicer, prop de la tomba de 'n Clavé y en Pitarra.

Cementiri, un dels pocs voluntaris catalans qu' encare quedavan de la guerra de Africa.'

Sobre 'l féretre vermejallava la mateixa barretina que portá 'l difunt en las batallas de Tetuán y de Wad-Rass.

Y ab una mica més ni aqueixa gloriosa mostra dels seus serveys á la patria hauria pogut ostentar, dat que no 's permetia l'eixida del enterro sense que s'abonés l' import del

ataut. Un dels concurrents va pagarlo de la seva butxaca.

Aixís moren els defensors de la patria, mentres als que la perden els hi alsan estátuas.

La Sarah Bernhardt acaba de contractarse ab un empresari dels Estats Units pera donar cent representacions, en totas las quals deixarà 'ls papers femenins pera desempenyar exclussivament els de primer galán. A tal efecte representarà *L' Aiglon*, *Hamlet* y casi tot el repertori de Shakespeare.

La famosa actriu defensantse sempre.

Al perdre las gracias femeninas de la joventut, es quan haurá tingut la sort de poderse posar els pantalóns.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a